

řádek v soutěži dodržují, o tom nemůže býti pochybnosti. S úvahami žalovaného, jimiž se snaží své jednání ospravedlniti a odůvodniti, nelze souhlasiti, pokud jde o posouzení významu a dosahu jeho závadného jednání s hlediska předpisu zákona proti nekalé soutěži.

Čís. 17084.

I. Nárok na odškodné proti státu založený na to, že stát ako udržiavateľ verejnej cesty neučinil na ceste potrebné bezpečnostné opatrenia, je nárokom súkromnoprávnym; rozhoduje o ňom súd príslušný podľa všeobecných pravidiel obč. súdneho poriadku — bez predchádzajúceho administratívneho uistenia opominutia zodpovedných činiteľov — a nie krajský súd civilný v Prahe (zák. č. 4/1918 Sb. z. a n.).

II. Majiteľ alebo prevodzovateľ motorového vozidla zodpovedný je za zavinenie svojho šoféra ako za zavinenie vlastné len voči poškodeným tretím osobám.

III. Keď škodu utrpel majiteľ alebo prevodzovateľ motorového vozidla pri jeho provoze spoluzavinením tretej osoby, nemožno škodu rozdeliť na tom základe, že bola spôsobená čiastočne zavinením šoféra poškodeného, ak spomenutá tretie osoba nepreukáže, že poškodený vedel o nezdatnosti svojho šoféra alebo že je inak sám čiastočne vinný.

(Rozh. z 2. júna 1938, Rv III 89/38.)

Žalobník predniesol v žalobe, že dňa 31. mája 1931 v noci cestoval svojím automobilom po štátnej hradskej a pri tom ho stihla z viny žalovaného štátu nehoda, lebo na určitom mieste bola hradská rozdelená hromadou štrku a kameňov na dve polovice, z ktorých jedna vyúsťovala do slepej hradskej, čo však v nočnom čase nebolo vidno, šofér žalobníka vošiel automobilom práve do tejto slepej časti hradskej, ktorá nebola opatrená žiadnym zábradlím ani iným znamením a tvorila priame pokračovanie dosavádnej cesty, automobil narazil tam na skalú, ktorá je na konci slepej hradskej, a ktorá v noci svojou šedou farbou mala vzhľad ako pokračovanie hradskej. Žalovaný štát je za škodu, ktorú pri tom žalobník utrpel, zodpovedný, lebo dotyčná hradská je pod štátnou správou a kto spravuje hradsnú, musí sa postarať aj o potrebné bezpečnostné opatrenia.

Súd prvej stolice uznal, že žalobný nárok je čo do základu po práve v polovici vzhľadom na spoluzavinenie žalobníkovho šoféra a prisúdil podľa toho žalobníkovi odškodné. — Žalovaný štát vzniesol v odvolacom pokračovaní námietku, že spor patrí podľa zák. č. 4/1918 Sb. z. a n. pred krajským súdom civilným v Prahe a že prípadné zavinenie zodpovedných činiteľov muselo by byť najprv zistené administratívnym poracom. — O d v o l a c í s ú d námietku prekážky sporu zamietol a

rozsudok súdu prvej stolice čo do právneho základu žalobného nároku potvrdil; rozhodnutie o výške odškodného vyhradil ďalšiemu pokračovaniu.

Najvyšší súd na dovoláciu žiadost' žalobníka čiastočne zmenil rozsudok odvolacieho súdu s účinkom aj na rozsudok súdu prvej stolice tak, že vynechal z výroku napadnutého rozsudku ustanovenia, že škoda má byť rozdelená, inak túto dovoláciu žiadost' a aj dovoláciu žiadost' žalovaného štátu zamietol.

Dôvody:

I. K dovolacej žiadosti žalovaného štátu:

a) Dotyčne sporu prekážajúcej námietky;

Žalobný nárok nie je vyvodzovaný z verejnoprávneho pomeru a výkonu výsostných práv štátu, ako to má na mysli zák. č. 4/1918 Sb. z. a n., ale je rýdze súkromnoprávnym nárokom voči štátu ako udržiavateľovi verejnej cesty, a to na tom súkromnoprávnom základe, že štát opominul urobiť na ceste bezpečnostné opatrenia, ktoré vyžadovala situácia na tom úseku hradскеj.

Dovolateľ prichádza sám do rozporu v dôvodoch svojej sťažnosti, keď vytýka, že odvolací súd nezistil skutkový stav v tom smere, či dotýčny úsek štátnej hradскеj bol v štádiu práve prevádzanej novostavby, alebo či bol už odovzdaný verejnej premávke po administratívnej pochôdzke, keď pred tým sám udáva v dovolaní: »štátna hradská bola v čase nehody takou verejnou cestou, ktorá na základe administratívneho pokračovania bola prevzatá do verejného provozu a na základe administratívne-technickej kolaudácie bola schválená policajnou vrchnosťou«. Na poslednú skutočnosť mal odvolací súd podľa dôvodov jeho rozsudku zreteľ a nebolo ani sporné, že dotýčná časť novej hradскеj bola prevzatá do štátnej správy 26. augusta 1930.

b) Dotyčne merita veci čo do právneho základu:

Mylné je tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd zistil, že v úseku hradскеj, na ktorom došlo k nehode, išlo o nedohotovenú hradskú, lebo podľa toho, čo je hore uvedené, odvolací súd vychádzal z toho, že tento úsek novej hradскеj bol už štátnou správou prevzatý, pri čom nová hradská sa končí vo svahu v skalnatej stene, že tedy je hradskou slepou.

To, že štát vykonal všetko, čo bolo pri administratívnej pochôdzke hradскеj predpísané a že pri tejto nebolo predpísané urobiť nejaké bezpečnostné opatrenie, ešte ho nesprostuje zodpovednosti.

K nehode preca došlo práve aj preto, že situácia pri rozchode starej a novej hradскеj bola v čase nehody taká, že v noci pri reflektoroch automobila stará hradská, na ktorej sa malo od rozchodu novej a starej hradскеj pokračovať, nebola badateľná a preto bolo ľahko možno pri normálnej pozornosti vojsť v noci do slepej hradскеj, ktorá je pokračo-

vaním novej hradскеj a eventuálne naraziť na skalú, v ktorej sa končí slepá nová hradská.

Toto odvolací súd formálne správne zistil na základe obšírne vykonaného dokazovania. Z tohoto skutkového stavu je správny záver odvolacieho súdu, že ten úsek novej hradскеj, ktorý vedie do slepej hradскеj ako nebezpečný a k ďalšej ceste nespôsobilý, mal byť k vôli bezpečnosti na hradскеj obzvlášť pre cestujúcich automobilom ako taký vyznačený, aby sa zamedzil vchod do slepej novej hradскеj, a v tom že sa to nestalo väzí zavinenie žalovaného štátu, ako udržiavateľa tejto hradскеj. Táto povinnosť žalovaného štátu vyplýva z toho, že on je udržiavateľom a vlastníkom hradскеj, z čoho plynie, že je povinný udržiavať ju ako svoju vec tak, aby z jej stavu neplynulo nebezpečenstvo pre tretie osoby, a keď neoznačil miesto, ktoré je pre cestovanie podľa zrejmeho stavu veci nebezpečné a aj nespôsobilé, vhodným opatrením, opominul tým splniť svoju povinnosť ako vlastník a udržiavateľ hradскеj.

Na tomto základe môže žalobník požadovať od žalovaného štátu náhradu škody bez toho, že by opominutie správnych úradov resp. zodpovedných činiteľov bolo najprv administratívnym poradom určené. Preto námietka založená na predčasnosť žaloby nie je opodstatnená.

Dovolateľ nijak neodôvodnil, že by nehodu bola zapríčinila okolnosť, že automobil bol nový a bol v zábehu, že práve vtedy vykonal prvú dlhšiu cestu a že mal vadné osvetlenie. Dotyčne tejto poslednej okolnosti poukazuje Najvyšší súd na nenapadnuté zistenie odvolacieho súdu, že reflektory automobilu v čase nehody fungovali a preto, keď aj pred nehodou niekedy zhasly, nemá to na zapríčinenie nehody vlivu. Ináč poukazuje Najvyšší súd na to, že podľa vykonaného dokazovania pred súdom prvej stolice pri nesvietení reflektorov je zadná strana slepej novej hradскеj lepšie badateľná.

Zadná skalnatá stena slepej novej hradскеj však svojou šedou farbou pri ožiarení reflektormi podľa zistenia odvolacieho súdu budí klamný dojem, že tam pokračuje nová hradská.

Preto je dovolacie žiadosť bezzákladná a obстоjí právny záver odvolacieho súdu, že žalovaný štát je zodpovedný za škodu žalobníka.

II. Dotyčne dovolacej žiadosti žalobníka:

Treba prisvedčiť, že odvolací súd porušil hmotné právo, keď prišiel k právnomu záveru, že poškodený znáša polovicu svojej škody z toho dôvodu, že podľa zistenia tiež šofér žalobníka má vinu na nehode a to podľa jeho záveru v polovici.

Podľa zisteného stavu veci pri nehode viedol automobil, ktorý patrila žalobníkovi, jeho šofér. Či má žalobník nárok a aký na hradenie škody pochádzajúcej z tejto nehody, spravuje sa podľa všeobecného súkromného práva. Podľa toho delenie škody môže sa stať, keď aj p o š k o -

d e n ý je vinný na nehode, ktorá škodu zapríčinila. Pretože nejde o nárok, uplatňovaný treťou osobou proti vlastníkovi ako prevodzovateľovi automobila, ani o škodu, vzniklú zo srážky dvoch nebezpečných vozidiel, nie je žalobník, ako poškodený a vlastník automobila zodpovedný za zavinenie svojho šoféra ako za zavinenie vlastné, a preto v súdenom prípade nemôže byť právnym základom delenia škody zavinenie šoféra žalobníka, bez zistenia toho, či zabočuje zavinenie aj žalobníka, poškodeného. Žalovaný síce tvrdí, že poškodený si zaviniť úraz sám, ale vyvodzuje tento názor z toho, že je jeho šofér vinným a že on bol vlastníkom automobila — to však by mohlo mať význam, keby tretia osoba uplatňovala škodu alebo keby išlo o náhradu škody, vzniklú zo stretnutia dvoch nebezpečných vozidiel; v súdenom prípade však k možnosti delenia škody treba preukázať zavinenie poškodeného žalobníka samého.

Ak je v súdenom prípade aj šofér vinný na zapríčinení škodlivej nehody, zapríčinil škodlivú udalosť aj on aj žalovaný štát spolu — nie však aj žalobník, poškodený —, preto nemožno použiť právnu zásadu o rozdelení škody, ktorá je založená na spoluzavinení p o š k o d e n é h o, ale podľa platného práva obaja škodcovia sú solidárne zodpovední voči žalobníkovi a len škodcovia majú medzi sebou regresný nárok, eventuálne v pomere zavinenia škodnej udalosti.

V súdenom prípade by sa mohlo eventuálne zavinenie šoféra počítať žalobníkovi-poškodenému a škoda mohla by byť v dôsledku toho delená, keby bolo zistené, že šofér žalobníkom pri spornej nehode zamestnaný bol osobou nezdatnou alebo neschopnou a že o t o m ž a l o b n í k v e d e l, alebo vôbec keby ináč bolo aj zavinenie poškodeného zistené. Predošlú okolnosť žalovaný štát netvrdí, táto okolnosť ani nebola predmetom pojednávania a žalovaný štát aj v svojom dovolaní len všeobecne tvrdí, že nehodu zapríčinilo: 1. že automobil bol práve v zábehu, 2. že mal vadné osvetlenie, 3. že konal prvú dlhšiu cestu a 4. že nehoda nastala v nočnej dobe, keď únava, ospalosť a oslabnutie nervov u šoféra po tak ďalekej ceste zaviniť celú nehodu a že k nehode d o š l o j e d i n e v l a s t n ý m z a v i n e n í m š o f é r a.

Chýba tu však pre rozdelenie škody ďalšia složka, totiž že v súdenom prípade je žalobník za zavinenie svojho šoféra zodpovedný podľa toho, čo je hore uvedené, k čomu potrebné skutočnosti by musel dokázať žalovaný štát, to však nielen že nedokázal, ale ani netvrdil a chýba vôbec zistenie eventuálneho iného spoluzavinenia ž a l o b n í k a a k o p o š k o d e n é h o.

Pri takomto stave veci však nie je potrebné zabývať sa otázkou, či šofér žalobníka nehodu skutočne spoluzavinil, lebo bez zistenia aj zavinenia žalobníka ako zamestnavateľa v hore uvedenom smere jedine zavinenie šoféra nemôže slúžiť v súdenom prípade za základ pre delenie žalobníkom utrpenej škody, preto Najvyšší súd v ďalšom neskú-

mal odôvodnenosť dovolania žalobníka vo veci zistenia zavinenia šoféra odvolacím súdom.

Z dôvodov hore uvedených však bolo treba dovolaniu žalobníka vyhovieť a pominúť výrok, že škoda má byť rozdelená.

Čís. 17085.

Člen všeobecne prospešného stavebného družstva a čakatel' rodinného domčeka, vystavaného družstvom s finančnou podporou štátu podľa § 27, odst. 1 alebo 3, zák. č. 35/1923 Sb. z. a n., povinný je až do prevedenia domčeka do jeho vlastníctva platiť — ak v dome býva — riadne určené nájomné.

(Rozh. z 15. júna 1938, Rv III 1073/37.)

Žalujúce všeobecne prospešné stavebné družstvo domáhalo sa žalobou na žalovanou členovi družstva a čakatel'ovi rodinného domčeka, vystavaného s finančnou podporou štátu podľa zákona o stavebnom ruchu č. 35/1923 Sb. z. a n., zaplatať žalobnej sumy, ktorou je žalovaný družstvu dlžen rôznymi titulmi ako člen, medzi iným na nájomné na r. 1926—1935. Žalovaný namietal najmä, že už v r. 1926 boli podmienky pre to, aby bol rodinný domček prevedený do jeho vlastníctva, preto nie je povinný, hoci v ňom býval, platiť družstvu nájomné.

Oba nižšie súdy žalobe vyhoveľ. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

Z d ô v o d o v:

Obe strany obmedzily sa v tomto spore na právne vývody, vzťahujúce sa na oprávnenosť resp. neoprávnenosť účtovania jednotlivých položiek účtu žalujúcej strany bez toho, že by — najmä žalujúca strana — predniesly skutočnosti, týkajúce sa konkrétnej stavby domčeka, vykonanej podľa zprávy ministerstva sociálnej pečlivosti podľa zákona o stavebnom ruchu č. 35/1923 Sb. z. a n., ktoré skutočnosti môžu byť rozhodné pre riešenie tohoto sporu. S tohoto hľadiska je potrebné, aby žalujúca strana:

1. predložila stavebnú smluvu, týkajúcu sa žalovaného,
2. elaboráty vzťahujúce sa na riadne zistený stavebný náklad (§ 28 cit. zák. a § 22 vl. nar. č. 160/1923 Sb. z. a n.), na spôsob a rozsah povolenej štátnej podpory (§§ 27—30 zák. 28-39 vl. nar.), na úhradu stavebného nákladu (§§ 25—27 vl. nar.), na kolaudáciu stavby (§ 44, bod 1, vl. nar.), na konečné vymeranie podpory, na zistenie skutočného nákladu domčeka (§ 54, odst. 1, vl. nar.) a na výpočet nájomného (§ 50 vl. nar.). Dotyčne tohoto